PARTICIPATIVNÍ SETKÁNÍ, PODŘIPSKO

ADAPTAČNÍ STRATEGIE PODŘIPSKO

Report ze setkání pro starostky a starosty Středočeského kraje

Odolena Voda, 3. 6. 2026

Aktivita je součástí projektu **Pathways to Resilience (P2R)**, financovaného Evropskou unií.
Na přípravě adaptační strategie a navazující územní studie spolupracují Středočeský kraj, Sdružení měst a obcí Koridor D8, expertní tým ASITIS a Participation Factory.

Facilitace
Participation Factory

REPORT ZE SETKÁNÍ

OBSAH

01 **Shrnutí** 3

02 **O projektu** 4

- Kontext 4
- Průběh 4
- Hodnocení 5

03 **Vyhodnocení hlavních témat** 7

- Výstupy fokusních skupin podle stolů 7
- Digitální dotazování (Mentimeter) 10
- Průřezová témata 14

04 **Závěry** 19

05 **Příloha - Mapa řešeného území** 20

Report zpracovala Participation Factory na základě výstupů participativního setkání. Obsah vychází výhradně ze sebraných dat; citace jsou plně anonymizovány (bez jmen osob a názvů obcí).

01 PŘEHLED SETKÁNÍ

SHRNUTÍ

Nejdůležitější čísla a zjištění z participativního setkání v Odoleně Vodě. Detailní vyhodnocení následuje v dalších kapitolách.

35
účastnic a účastníků (po vyloučení pořadatelského a expertního týmu)

27
obcí (Středočeský kraj s přesahem do Ústeckého kraje)

25/35
zapojeno do digitálního dotazování (cca 71 %)

8,5/10
hodnocení přínosu setkání (orientačně, 6 respondentů)

DOPRAVA
nejsilnější téma a nejvážněji vnímaná zátěž regionu

PERSONÁLNÍ KAPACITY
největší bariéra adaptace (15 hlasů)

SUCHO
nejsilněji vnímané riziko klimatické změny

SPOLUPRÁCE
nejčastější „motor úspěchu" ve vizi 2040

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ

- **Doprava a liniové stavby** jsou napříč všemi metodami nejsilnějším tématem - vnímané jako hlavní zátěž i jako roztříštěná, nedostatečně koordinovaná agenda, kterou malé obce neustojí samy.
- **Voda a krajina** jsou druhým nosným tématem: sucho, zadržování vody a modrozelená infrastruktura - s upozorněním, že po realizaci opatření je třeba zajistit i jejich následnou údržbu.
- **Hlavní bariérou nejsou peníze samy o sobě,** ale personální kapacity malých obcí, následované financemi a slabou koordinací mezi úrovněmi správy.
- **Sebehodnocení připravenosti** je napříč všemi oblastmi pod středem škály; nejhůře obce hodnotí inovace (2,95) a personální kapacity (3,29).
- **Vize roku 2040** staví na spolupráci, dlouhodobé a stabilní koncepci přesahující volební období a proaktivní roli samospráv.

02 KONTEXT, PRŮBĚH A HODNOCENÍ

O PROJEKTU

Kontext

Setkání proběhlo 3. června 2026 v Odoleně Vodě v rámci přípravy adaptační strategie a navazující územní studie pro region Podřipsko. Aktivita je součástí projektu Pathways to Resilience (P2R), financovaného Evropskou unií, na němž se podílejí Středočeský kraj, Sdružení měst a obcí Koridor D8 (SMO KD8), expertní tým ASITIS a Participation Factory. Cílem setkání bylo zapojit volené představitelky a představitele obcí spolu s klíčovými institucionálními aktérkami a aktéry do tvorby strategie. Setkání zároveň sloužilo ke shromáždění dat o připravenosti obcí, jejich vnímaných rizicích a potřebách a k zachycení představ účastníků o dlouhodobém směřování rozvoje regionu. Výstupy mají sloužit jako podklad pro další kroky v přípravě adaptační strategie. Facilitaci zajišťovala Participation Factory. Odborný rámec setkání - systémovou mapu a terminologii odolnosti - vnesl tým ASITIS, předpoklady pro participaci a souvislosti s územní studií regionu Podřipsko (ÚSrP) SMO KD8 a samotnou ÚSrP představil její zpracovatelský tým konsorcium IRI–ASITIS–ATREGIA.

Průběh

Program dne byl rozčleněn do čtyř tematických bloků, prokládaných přestávkami a společným obědem, a kombinoval informativní vstupy s participativní prací. Metody sběru dat jsou níže stručně popsány, aby byly srozumitelné i pro nepřítomné čtenářstvo.

Informativní blok I uvedl společný rámec setkání. Prezentovaly v něm politická reprezentace Středočeského kraje, tým ASITIS (systémová mapa a terminologie odolnosti), Sdružení měst a obcí Koridor D8 (předpoklady pro participaci a souvislosti s územní studií regionu Podřipsko) a zpracovatelský tým územní studie regionu Podřipsko (samotná studie a její provázanost se strategií). Cílem bylo sjednotit kontext a nastínit roli obcí v připravované strategii.

Participativní blok I - připravenost, rizika a potřeby obcí kombinoval digitální dotazník a práci ve fokusních skupinách. Digitální dotazník (Mentimeter) umožňuje účastnictvu odpovídat v reálném čase přes vlastní telefon, výsledky se okamžitě anonymně promítají v sále a slouží jako podklad pro další diskuzi. Dotazník pokryl východiska obce (používané strategické dokumenty, již realizované adaptační kroky, plány na nejbližší dva roky, spolky a organizace aktivní v území a vlastní hodnocení připravenosti) a dále rizika vnímaná v rovině klimatické adaptace i socioekonomické transformace. Navazovala práce u čtyř stolů s moderovanou diskuzí, tematickým tříděním podnětů a závěrečným společným shrnutím. Stoly se věnovaly čtyřem otázkám:

- klíčové změny v systému a strukturách
- co pozitivního může adaptace přinést
- klíčové komunitní systémy k posílení
- co obce potřebují od kraje a státu

Participativní blok II - vize a scénáře propojil další digitální dotazník (obavy, potenciál obce, očekávané dopady nečinnosti a největší překážka adaptace) s metodou zpětného plánování (plánování od konce), v němž účastnictvo nejprve formuluje cílový stav regionu v roce 2040 a poté dohledává kroky vedoucí k jeho naplnění. Práce probíhala na individuálních pracovních listech se syntézou u stolů a závěrečným plenárním shrnutím scénářů.

Informativní blok II byl věnován dobré praxi z jiných regionů, příležitostem financování a dalším krokům procesu přípravy adaptační strategie. Oproti plánovanému scénáři tým na místě rozhodl o zkrácení tohoto bloku a vynechání odpolední přestávky s cílem skončit dříve; jako důvod uvedl vysokou úroveň odborné znalosti přítomného účastnictva.

Setkání uzavřel krátký evaluační dotazník (Mentimeter), v němž účastnictvo hodnotilo přínos dne a jeho jednotlivé fáze.

Hodnocení

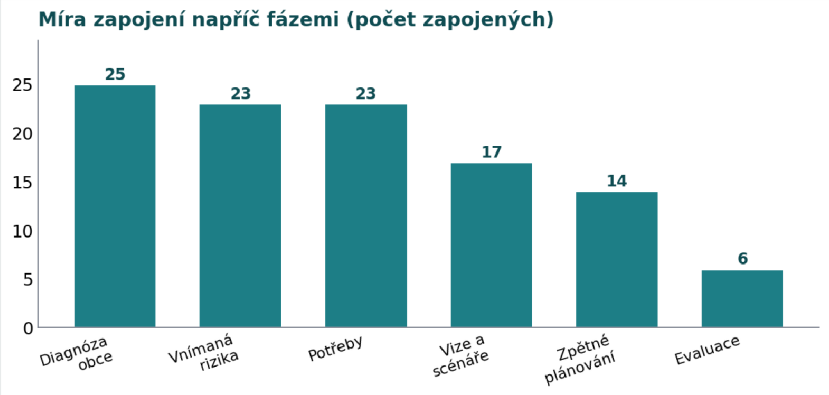
Tato sekce shrnuje kvantitativní a kvalitativní indikátory monitoringu a evaluace. Evaluační dotazník vyplnilo pouze 6 osob, výstupy z evaluace jsou proto orientační.

Počet a struktura účastnictva. Setkání se po vyloučení pořadatelského a expertního týmu zúčastnilo 35 osob: 30 zástupkyň a zástupců obcí z 27 obcí (Středočeský kraj s přesahem do Ústeckého kraje) a 5 institucionálních aktérek a aktérů (krajská úroveň, Státní pozemkový úřad, Ministerstvo dopravy, Správa železnic, regionální rozvojová agentura). Genderové rozložení činilo 14 žen (40 %) a 21 mužů (60 %).

Pokrytí klíčových typů aktérek a aktérů. Zastoupena byla místní samospráva i nadřízené a sektorové úrovně s vlivem na liniové stavby a pozemkové úpravy, tedy obě strany budoucí spolupráce.

MÍRA ZAPOJENÍ NAPŘÍČ FÁZEMI

Digitálně se v diagnostické části zapojilo až 25 z 35 přítomných (cca 71 %). Nejvyšší počet aktivně hlasujících v plénu byl 25 osob. Účast po jednotlivých otázkách klesala z 19–25 v Participativním bloku I na 14–17 v Participativním bloku II a na 6 v závěrečné evaluaci. Metoda zpětného plánování přinesla 14 vyplněných pracovních listů. Kvalitativní výstupy tvoří čtyři tematicky tříděné flipy fokusních skupin a přepisy plenárních diskuzí.

Graf 1. Míra zapojení napříč fázemi (počet zapojených).

Objem a struktura výstupů. Diagnostická i vizní část vygenerovaly desítky podnětů - odpovědi v digitálním dotazníku, čtyři tematicky tříděné flipy fokusních skupin a 14 vyplněných backcastingových pracovních listů. Klíčová zjištění z digitálního dotazování shrnuje samostatná kapitola Digitální dotazování (Mentimeter).

Hodnocení účastnictvem (orientačně). Přínos setkání byl hodnocen (8,5/10). Po skončení dne účastnictvo nejvýše hodnotilo své pochopení transformace regionu pro vlastní obec (7,83), orientaci v dostupných nástrojích a financování (7,17) a pochopení klimatické adaptace (6,67). Jako nejhodnotnější fáze získal nejvíce hlasů Informativní blok II (financování). Nízká návratnost (6 z 35) snižuje vypovídací hodnotu těchto údajů.

Atmosféra a dynamika. Přepisy dokládají vysokou odbornou úroveň a aktivní zapojení účastnictva; zároveň zachycují věcnou, místy konfrontační debatu, zejména v souvislosti s dopravními stavbami a rolí státu. Přestože byla témata trasování vysokorychlostní trati (VRT) a Zásad územního rozvoje (ZÚR) explicitně vymezena jako témata mimo zadání, frustrace z přístupu státu k liniovým stavbám, zejména D0 a VRT, a z chybějících kompenzací patřila k nejčastěji se vracejícím tématům moderovaných diskuzí.

Inkluzivita. Kombinace písemných nástrojů a plenární diskuze vytvořila prostor i pro méně hlasité účastníky a účastnice.

Kvalita komunikace a napojení na rozhodování. Rámec procesu i další kroky byly komunikovány transparentně: avizován souhrn pro účastnictvo, druhá vlna participace a promítnutí vstupů do přípravy adaptační strategie. Vazba sebraných dat na rozhodování tak byla explicitně přítomna.

03

CO ZAZNĚLO A CO TO ZNAMENÁ

VYHODNOCENÍ HLAVNÍCH TÉMAT

Tato kapitola shrnuje nejčastěji zaznívající témata napříč všemi metodami setkání (digitální dotazník, fokusní skupiny, zpětné plánování, plenární diskuze). Důsledně odlišuje kolektivní vstup účastnictva (sebrané podněty a citace) od analytické syntézy zpracovatelského týmu. Pro citace byly vybrány čitelné a úplné výroky ilustrující nejčastější vzorce; vyloučeny byly nečitelné či neúplné úryvky z přepisů a příspěvky mimo zadání. Identifikující odkazy (jména, názvy obcí) jsou v citacích z důvodu plné anonymizace vynechány. Několik vstupů ve slovních mracích bylo bez obsahu nebo mimo zadání; do analytických závěrů nejsou zahrnuty, ve vizualizacích slovních mraků jsou ponechány kompletní.

Výstupy fokusních skupin podle stolů

Participativní blok I probíhal u čtyř stolů, z nichž každý se věnoval jedné otázce. Výstupy níže představují kolektivní vstup účastnictva (lístečky a moderovaná diskuze) tříděný do tematických okruhů; nejde o závěry facilitačního týmu. Citace přebírají formulace z lístečků beze změny.

STŮL 1 - KLÍČOVÉ ZMĚNY V SYSTÉMU A STRUKTURÁCH

Stůl se soustředil na systémové a institucionální překážky adaptace. Nejsilněji zaznívala potřeba zjednodušit systém a snížit počet dotčených orgánů, zajistit součinnost resortů a systémový přístup státu k adaptaci a transformaci; v lístečcích se objevila i výzva *„Změnit celý systém – svazující systém"*. Druhým tematickým okruhem byla komunikace státu vůči obcím, zejména nedostatek vstupních informací k záměrům, dlouhé lhůty vyjadřování dotčených orgánů a pocit, že obce jsou opomíjené. Třetím okruhem byla regulace developerů a funkčnost stavebních úřadů. Skupina upozorňovala, že developeři mají u úřadů často větší vliv než obce, což je pro malé obce kapacitně neúnosné. Samostatně se objevilo téma osvěty a zapojení obyvatelstva. Dalším dílčím tématem bylo financování obcí navázané na trvalé bydliště, kde obcím unikají prostředky kvůli nepřihlášenému obyvatelstvu.

Z LÍSTEČKŮ

Kompenzace obcím za liniovou stavbu, využití pro adaptaci

Z LÍSTEČKŮ

Zjednodušení systému, snížení počtu dotčených orgánů

SHRNUTÍ STOLU Těžiště leží v systémové a komunikační rovině - zjednodušení a koordinace státní správy, lepší tok informací k obcím a ochrana malých obcí před nerovným postavením vůči developerům.

STŮL 2 - CO POZITIVNÍHO MŮŽE ADAPTACE PŘINÉST

Stůl rámoval adaptaci jako příležitost. Nejvíce podnětů se týkalo životního prostředí a zeleně, zejména vyšší biodiverzity, lepšího mikroklimatu, nižších teplot, izolační zeleně snižující prašnost a hluk, parkových úprav v obci i v krajině. Navazovalo téma krajiny a vody, především průchodnost a přístupnost krajiny, vhodná skladba dřevin a zadržování vody. Dalším okruhem bylo téma obyvatelstva a rozvoje, konkrétně příliv a návrat vzdělaného obyvatelstva, zlepšení image regionu, lepší podmínky pro sport a rekreaci a schopnost adaptovat se na stárnutí populace. Skupina viděla potenciál také v technologiích a využití území, například v digitalizaci, využití brownfieldů a komplexním řešení území a v dopravě, zejména ve snížení hlukové zátěže, koordinaci VRT a zkapacitnění D8. V navazující diskuzi účastnictvo příliv obyvatelstva problematizovalo. Rozlišovalo lokality podle vzdálenosti od Prahy, upozorňovalo na rizika překročení únosnosti, například nedostatek vody nebo míst ve školkách, i na rozdíl mezi obcemi *„noclehárnami"* a obcemi budujícími komunitu. Zároveň zvažovalo nástroje, jako je *„stop stav"* územního plánu nebo zelený pás jako přirozenou hranici rozvoje.

Z LÍSTEČKŮ

adaptace = atraktivita pro nové obyvatele, ale zároveň i pro ty co tu jsou

Z LÍSTEČKŮ

Zlepšení mikroklimatu – více zeleně, nižší teploty

SHRNUTÍ STOLU Adaptace je vnímána jako příležitost ke zvýšení kvality života a atraktivity regionu, ovšem podmíněná řízeným růstem a respektem k únosnosti území.

STŮL 3 - KLÍČOVÉ KOMUNITNÍ SYSTÉMY K POSÍLENÍ

Stůl se zaměřil na systémy, které je třeba posílit, aby region obstál. Dominovalo téma půdy a vody. Účastníci a účastnice zdůrazňovali zejména potřebu lepšího hospodaření v krajině s nižší intenzitou a menším množstvím chemie, rozvoje modrozelené infrastruktury, technických opatření proti erozi a pro zadržování vody, pozemkových úprav podporujících pestřejší a odolnější krajinu a dotací pro zemědělce navázaných na zachování krajinných hodnot. Navazovalo téma ekosystémů, především obnova remízků, mezí a klidových ploch, doplňování ekoduktů u liniových staveb a ochrana prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) před narušením. Samostatně se objevilo téma dostupnosti zdravotních a sociálních služeb. V diskuzi se silně otevřelo zejména téma stárnutí a sociální péče, konkrétně nedostatek míst, přetížení služeb, role kraje a nízká připravenost společnosti mluvit o stárnutí, péči a umírání. To vystihoval také lísteček *„Neumíme stárnout a umírat."* Vedle toho skupina zdůrazňovala potřebu chránit kvalitu života obyvatelstva v okolí liniových staveb, například prostřednictvím izolační zeleně a protihlukových opatření. Skupina se věnovala také stavebnímu zákonu, který podle účastnic a účastníků zvýhodňuje developery a vede k zahušťování i nárůstu odporu obyvatelstva.

Z LÍSTEČKŮ

Dodržování nepřekročitelnosti územního systému ekologické stability (ÚSES), obdobně jako u technické či dopravní infrastruktury

Z LÍSTEČKŮ

Zajištění potřeb a dostupnosti zdravotních a sociálních služeb

SHRNUTÍ STOLU Posílení komunitních systémů stojí především na zdravé krajině, funkčním vodním režimu a ochraně ekosystémů, zároveň vyžaduje dostupné zdravotní a sociální služby, připravenost na stárnutí populace a ochranu kvality života obyvatelstva v místech zatížených liniovými stavbami.

STŮL 4 - CO OBCE POTŘEBUJÍ OD KRAJE A STÁTU

Stůl formuloval očekávání obcí vůči vyšším úrovním správy ve čtyřech okruzích. První se týkal koncepčnosti a celkového přístupu. Účastnictvo požadovalo spravedlivou distribuci zátěže, koordinaci záměrů a vizí v území, jasné podmínky a stabilní právní prostředí. Opakovaně zazníval apel na to, aby se pravidla neměnila v průběhu procesu. Druhý okruh se vztahoval k ochotě a přístupu k obcím. Důležité bylo především naslouchání, empatie, vnímání potřeb obcí bez předsudků a ochota hledat společná řešení. Další téma představovala odborná podpora. Skupina upozorňovala na nedostatečnou připravenost některých aktérů, potřebu odborné pomoci, metodického vedení a průběžného vzdělávání samospráv. Samostatně se objevilo i téma financování. Účastníci a účastnice upozorňovali na nesrozumitelnost a neproporčnost pravidel, omezování dotačních titulů a potřebu smysluplných, srozumitelných a férových dotací odvozených od skutečných potřeb obcí. Závěrečný okruh tvořila legislativa a vymahatelnost, zejména funkčnost stavebního řízení a nevymahatelnost výsledků studií a posouzení.

Z LÍSTEČKŮ

Vnímat potřeby obcí, naslouchat jim a hledat společná řešení.

Z LÍSTEČKŮ

Nevymahatelnost výsledků studií, posouzení, pravidel

SHRNUTÍ STOLU Obce od kraje a státu očekávají především srozumitelnost, stabilitu a férovost pravidel a financování, odbornou a metodickou podporu a partnerský, naslouchající přístup.

Napříč čtyřmi stoly se opakovaly podobné motivy: potřeba koordinace a spolupráce mezi obcemi i s krajem a státem, srozumitelnost a stabilita pravidel a financování, ochrana kapacitně slabých malých obcí, zdravá krajina a vodní režim a řízený rozvoj zohledňující únosnost území. Fokusní skupiny tak nezávisle na sobě směřovaly ke stejnému jádru, které dále potvrzuje i digitální dotazování.

Digitální dotazování (Mentimeter)

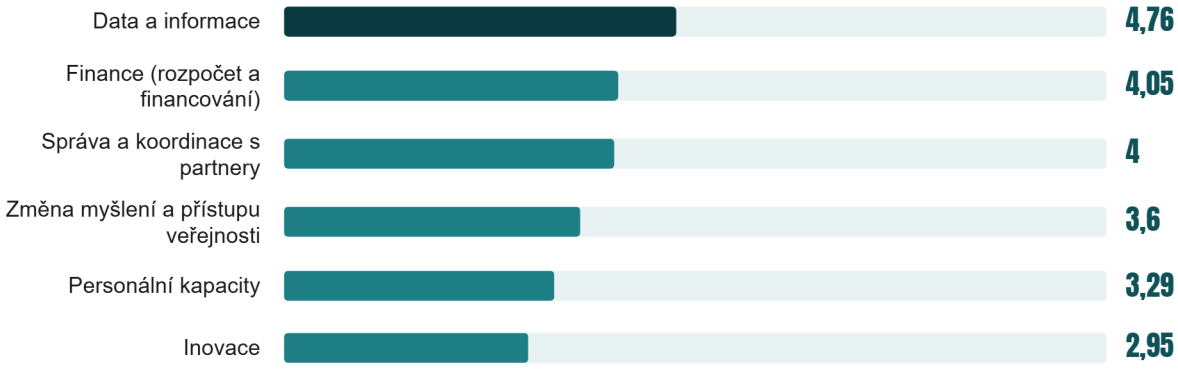
Digitální dotazník provázel oba participativní bloky a sloužil k rychlému anonymnímu sběru odpovědí promítaných v reálném čase. Zapojilo se v něm až 25 z 35 přítomných. Níže jsou shrnuta klíčová zjištění podle fází dotazování. Slovní mraky jsou ponechány kompletní včetně vstupů mimo zadání.

VÝCHODISKA A PŘIPRAVENOST OBCÍ

Obce nejčastěji vycházejí z územního plánu a strategických rozvojových dokumentů; část obcí explicitně uvedla, že samostatný adaptační dokument nemá. Mezi již realizovanými kroky dominuje práce se zelení a vodou - výsadba zeleně a stromů, revitalizace parků a rybníků, zadržování a zasakování dešťové vody - doplněná o energetická opatření (fotovoltaika, úsporné veřejné osvětlení) a úpravy územního plánu. Sebehodnocení připravenosti je přitom napříč všemi oblastmi pod středem škály: nejlépe obce hodnotí dostupnost dat a informací (4,76 z 10) a finance (4,05), nejhůře inovace (2,95) a personální kapacity (3,29). Digitální data tak potvrzují celkový pocit nepřipravenosti, nejvýraznější v lidských a inovačních kapacitách.

Slovní mrak. Již realizované adaptační kroky obcí (odpovědi v digitálním dotazníku, ponecháno kompletní).

Graf 2. Sebehodnocení připravenosti obcí (průměr, škála 0–10).

VNÍMANÁ RIZIKA

Rizika účastnictvo vnímá ve dvou rovinách. V rovině klimatické změny zcela dominuje sucho a nedostatek vody (pokles hladiny podzemních vod, prosychání lesů, snížení vydatnosti pramenů), doplněné o teplotní extrémy a přívalové srážky. V rovině rozvoje a transformace dominuje doprava - vysoká dopravní a hluková zátěž, znečištění ovzduší, fragmentace a znehodnocení krajinného rázu - a tlak rostoucího počtu obyvatel. Při seřazení podle důležitosti se na prvním místě nejčastěji ocitla dopravní zátěž a hluk (16×), následovaná suchem. Stejné pořadí potvrzuje hodnocení závažnosti dopadů nečinnosti, kde nejvýše stojí zátěž pro dopravu a infrastrukturu (8,41 z 10) a sucho (7,76), dále sociální oblast (6,94).

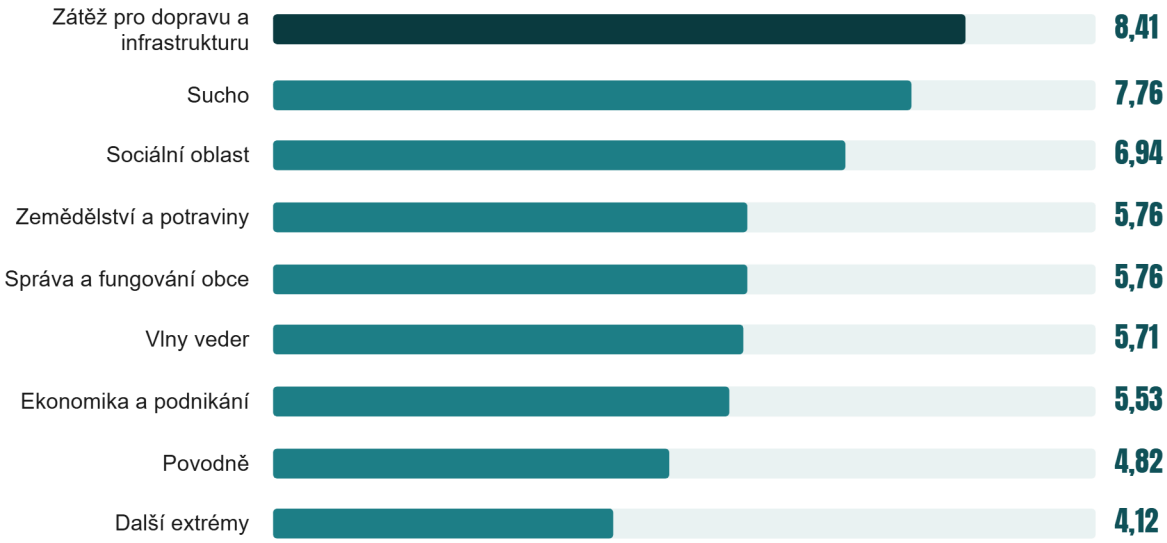
Slovní mrak. Pozorované dopady klimatické změny.

Slovní mrak. Dopady spojené s rozvojem a transformací regionu.

1. **Dopravní zátěž a hluk**
2. **Sucho a nedostatek vody**
3. **Rozvojové tlaky v území**
4. **Vlny veder**
5. **Přívalové srážky a lokální záplavy**

Graf 3. Dopady seřazené podle důležitosti pro obec (1 = nejdůležitější).

Graf 4. Očekávané dopady nečinnosti (průměr, škála 0–10).

OPATŘENÍ A POTŘEBY

- Z realizovatelných opatření obce nejčastěji volily spolupráci se sousedními obcemi (21 hlasů), komunikaci a osvětu (19 hlasů) a stínění a obnovu krajinných prvků (17 hlasů).
- Na otázku, co k realizaci potřebují, jednoznačně převažují finance, doplněné o pozemky, personál a odbornou podporu. Při seřazení podle priorit stojí finanční prostředky jasně na prvním místě (15× první místo), následované personálními kapacitami.
- Od institucí by obcím nejvíce pomohlo sdílení dobré praxe mezi obcemi (18 hlasů), národní operační programy (17 hlasů) a konzultační podpora kraje (13 hlasů).

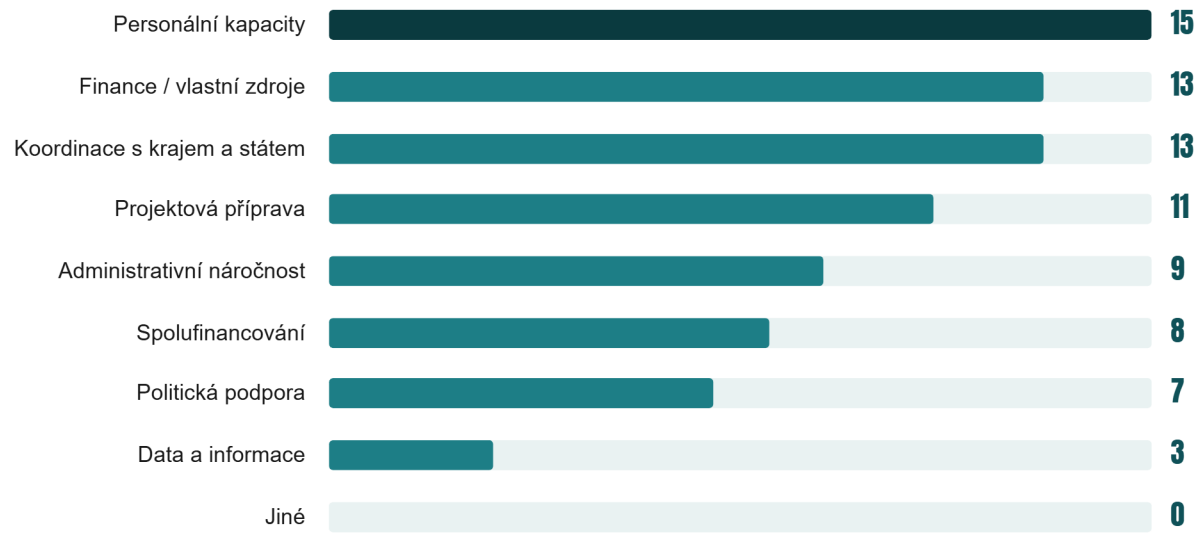
Slovní mrak. Co obce potřebují k realizaci opatření.

1. **Finanční prostředky**
2. **Personální kapacity**
3. **Data a podklady o území**
4. **Spolupráce se sousedními obcemi**
5. **Metodická podpora a know-how**
6. **Koordinace s krajem a státem**
7. **Komunikace s veřejností**
8. **Jiné**

Graf 5. Potřeby k realizaci seřazené podle priorit (1 = nejvyšší priorita).

PŘEKÁŽKY A VÝHLED

V druhém bloku účastnictvo pojmenovalo, co je v horizontu pěti až deseti let nejvíce znepokojuje - zejména dopravní stavby, sucho a tlak na rozvoj - i to, v čem vidí potenciál obce. Jako největší překážku lepší adaptace označilo personální kapacity (15 hlasů), těsně následované financemi a koordinací s krajem a státem (shodně 13). Pořadí je významné: největší bariérou nejsou peníze samy o sobě, ale chybějící lidé a slabá koordinace mezi úrovněmi správy.

Graf 6. Největší překážky adaptace (počet hlasů).

Průřezová témata

Následující témata shrnují nejsilnější vzorce napříč všemi metodami setkání - fokusními skupinami, digitálním dotazníkem, zpětným plánováním i plenární diskuzí.

DOPRAVA A LINIOVÉ STAVBY JAKO DOMINANTNÍ ZÁTĚŽ

Doprava je napříč daty nejsilnějším tématem. Dopravní zátěž a hluk byly nejčastěji označeny za nejdůležitější dopad pro obec a zátěž pro dopravu a infrastrukturu byla zároveň vnímána jako nejvážnější dopad případné nečinnosti. Liniové stavby (železnice, dálnice) jsou rámovány jako zátěž, kterou malé obce nedokážou samy ustát, a jako roztříštěná, nedostatečně koordinovaná agenda. Potřebu koordinace nad rámec jednotlivých obcí formuloval jeden z účastníků:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„Nějaká koordinace v tom území je prostě základní předpoklad toho, jak se takové věci můžou ustát, protože nějaké individuální hlasy prostě nebudou mít takový dopad."*

V kolektivním vstupu opakovaně zaznívala regulace tranzitní dopravy a posílení příměstské železnice a MHD, odhlučnění staveb, koordinace velkých dopravních záměrů s rozvojem obcí a zejména kompenzace obcím za liniové stavby s jejich využitím pro adaptaci. Vize roku 2040 počítaly s dopravními stavbami, které jsou odhlučněné a nezatěžují obyvatelstvo, a s přechodem k ekologičtějším formám dopravy.

VODA, KRAJINA A MODROZELENÁ INFRASTRUKTURA

Druhým nosným tématem je voda a krajina. Sucho bylo druhým nejvážněji vnímaným dopadem a zadržování vody v krajině se prolínalo diagnózou, riziky i vizí. Již realizované kroky obcí se podle dotazníku soustředí právě sem - nejčastěji výsadba zeleně, revitalizace rybníků a zadržování dešťové vody; obdobně jsou orientovány i plány na nejbližší dva roky. Z plenární diskuze přitom zaznělo, že samotná realizace je jen prvním krokem a že obce následně narážejí na nároky spojené s údržbou:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„Není problém stromy vysázet, problém je se o ně následně postarat"*

V kolektivním vstupu fokusních skupin se opakovaly modrozelená infrastruktura, technická opatření na zadržení vody a proti erozi, zelený pás kolem obce, pozemkové úpravy směřující k přírodě blízké krajině a dotace pro zemědělce vázané na zachování krajinných hodnot.

KAPACITY OBCÍ JAKO HLAVNÍ BARIÉRA

Nejčastěji uváděnou překážkou lepší adaptace byly personální kapacity, teprve poté finance. Při seřazení potřeb podle priorit se finanční prostředky dostaly na první místo a personální kapacity na druhé. Výsledky tak ukazují, že obce řeší současně nedostatek lidí i nedostatek financí. Malé obce opakovaně popisovaly, že nemají kapacitu zvládat povolovací procesy a agendu spojenou s velkými záměry. Kolektivní vstup tuto bariéru pojmenovává konkrétně: nedostatek odborníků a personální zajištění úřadu, lepší finanční ohodnocení a přijetí pracovníka, a u liniových staveb formulaci, že *„má řešit úřad, ne starostka"*, protože pro malé obce jde o velký kapacitní problém. Z plenární diskuze ilustruje tuto mez výrok účastníka k možnosti zřídit sociální zařízení pro seniory:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„Neumím si představit, že bychom my jako obec tohle měli zvládnout"*

Konkrétní rozměr této zátěže ilustroval zástupce jednoho šestitisícového města na příkladu domova pro seniory: zařízení má kapacitu necelých 136 míst, 174 zaměstnanců a roční provozní náklady kolem 20 milionů Kč.

ROLE STÁTU A KRAJE, SYSTÉMOVÉ A LEGISLATIVNÍ BARIÉRY

Účastnictvo opakovaně popisovalo nefunkční dělbu rolí a fragmentaci rozhodování. V kolektivním vstupu zaznívaly nesrozumitelnost a nestabilita pravidel, pomalá a nedostatečná komunikace ze strany státu, *„přehazování horkého bramboru"* mezi orgány a požadavek na součinnost všech resortů, zjednodušení systému a snížení počtu dotčených orgánů. Jako příklad formálnosti a nehospodárnosti procesů jeden z účastníků uvedl, že dokumentace EIA k dálnici D0 čítala kolem 3 000 stran. Účastnictvo požaduje odbornou pomoc a metodické vedení, srozumitelné a smysluplné dotace, spravedlivou distribuci zátěže, stabilní právní prostředí a edukaci samospráv. Silně rezonovala obava, že proces zůstane *„v šuplíku"*, i potřeba odpoutat se od reaktivního spoléhání na dotace:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„Vždycky to fungovalo tak, že se šlo do dotace. Když dotace nebyla, nemělo smysl to řešit. Takhle to ale prostě nemůže fungovat"*

V diskuzi zazněl i vyhraněný protinávrh jednoho ze starostů: zrušit dotace, s výjimkou zdravotnictví a školství, kde je podle něj cílené financování nezbytné, a uvolněné prostředky převést do rozpočtového určení daní. Několik dalších účastníků se k tomuto názoru připojilo. Šlo však o menšinový názor, nikoli o převažující stanovisko účastnictva.

DEMOGRAFIE, BYDLENÍ A DEVELOPERSKÝ TLAK

Příliv obyvatelstva byl vnímán ambivalentně - jako příležitost i jako riziko, podle typu lokality a vzdálenosti od Prahy. Účastnictvo rozlišovalo mezi obcemi sloužícími jako *„noclehárny"* a obcemi, kde vznikají komunity, a upozorňovalo na napětí mezi novým a stávajícím obyvatelstvem. Jako systémový problém bylo pojmenováno nepřihlášené obyvatelstvo, kvůli němuž obcím unikají prostředky z rozpočtového určení daní. Jedna z obcí v této souvislosti uvedla 30–35 osob bez trvalého bydliště, zatímco zástupkyně jiné, menší obce vyčíslila jejich podíl na zhruba 20 %, což pro malou obec představuje značnou finanční i kapacitní zátěž. Opakovaně zaznívala také obava z developerského tlaku umožněného novým stavebním zákonem:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„V diskuzi ke stavebnímu zákonu opakovaně zaznívalo, že nový zákon nebo jeho novelizace dává developerům více možností a umožňuje jim tahat za delší konec provazu"*

S tím se pojí očekávaný nárůst odporu obyvatelstva vůči výstavbě ve vlastním sousedství. Zaznívalo také téma stárnutí populace, nedostatku a přetížení sociálních a odlehčovacích služeb a potřeby aktivnější role kraje v této oblasti.

OSVĚTA, ZAPOJENÍ OBYVATELSTVA A SPOLEČENSKÁ ZMĚNA

Napříč daty se objevuje téma nízkého zájmu obyvatelstva o dění v obci a okolí, nízkého povědomí o klimatické změně a potřeby osvěty a zapojení veřejnosti. Účastnictvo přitom spojovalo edukaci se zájmem obyvatelstva o kvalitu vlastního politického zastoupení:

> CITACE Z PLENÁRNÍ DISKUZE
>
> *„Myslím, že je potřeba jednoznačně nějaká edukace a zájem obyvatel o to, aby chtěli mít lidi, kteří je vedou kompetentně a zodpovědně. A to je hrozně těžké."*

Kolektivní vstup zahrnoval edukaci občanů, práci s veřejným míněním a participaci jako předpoklad přijetí opatření.

VIZE 2040

Zpětné plánování (plánování od konce) vedlo účastnictvo k formulaci cílového stavu regionu v roce 2040 a následnému dohledání kroků, které k němu musely vést. Napříč pracovními listy se jako nejčastější *„motor úspěchu"* objevuje spolupráce - uvnitř regionu i mezi úrovněmi veřejné správy. Vize ji popisují jednou větou: *„Spolupráce v regionu mezi občany a městy"*, *„Dokonalá spolupráce mezi obcemi, krajem a státem"* a šíře jako *„Spolupráce obcí, platforma, kde sdružuje celý region, plynulá podpora kraje a státu"*. Spolupráce je přitom rámována nejen jako mezilidská ochota, ale jako institucionální uspořádání - platforma sdružující region a předvídatelná podpora shora.

Druhým opakujícím se motivem je dlouhodobost a stabilita koncepce přesahující politický cyklus. Jeden z pracovních listů uvádí jako hlavní motor úspěchu *„Jednoduchá, silná, neměnná koncepce rozvoje území přesahující jedno volební období"*. Tento motiv koresponduje se systémovými bariérami z diagnostické části - nestabilitou pravidel a krátkým horizontem rozhodování.

Třetím motivem je proaktivní role samospráv a posun od pasivního čekání na kraj a stát k vlastní aktivitě, podpořené zapojením obyvatel. Vize popisuje cílový stav, v němž *„Samosprávy se chopily příležitostí + spolupracovaly na celkové transformaci území"* - k čemuž jeden z pracovních listů kriticky dodává, že *„Kraj a stát ochotně (pod tlakem?) plnily svou roli"*. Otazník v závorce zachycuje skepsi vůči ochotě vyšších úrovní spolupracovat bez vnějšího tlaku. Roli občanské mobilizace formuluje vize, podle níž vznikl *„Obrovský kolektivní tlak a podpora pro samotnou realizaci"*.

Konkrétní obsah vizí kopíruje hlavní tematické osy setkání. V oblasti rozvoje území a dopravy se opakuje řízená výstavba a útlum zátěžové dopravy: *„Řízená nová výstavba, více zelených a vodních ploch, hlavní motor = připravenost projektů a eliminace osobní a nákl. dopravy"*. V oblasti vztahu mezi obcemi a státem vize předpokládá obrat v komunikaci a financování: *„Stát naslouchá potřebám obcí a pomáhá je financovat a realizovat. Stát i obce jsou řízeny kompetentně"*. V sociální oblasti reaguje vize na stárnutí populace konkrétní infrastrukturou: *„Fungující systém sociálních služeb, včetně vybudovaného domu pro seniory a mobilními sociálními a zdravotními službami"*.

VIZE 2040 - POKRAČOVÁNÍ

Jako překážky, které musely být do roku 2040 překonány, účastnictvo v pracovních listech nejčastěji uvádělo tytéž bariéry, jež zazněly už v diagnóze: legislativní a personální omezení, nedostatek financí, nedůvěru a zdlouhavost procesů. Vize tak nejsou odtržené od reality setkání - popisují žádoucí cílový stav jako překonání konkrétních, opakovaně pojmenovaných bariér, a propojují klíčový motor (spolupráci a dlouhodobou koncepci) s podmínkami jeho naplnění.

Mezi konkrétními a radikálními legislativními návrhy z pracovních listů se objevil i explicitní požadavek na zrušení zákona č. 100/2001 Sb. (o posuzování vlivů na životní prostředí, EIA) a jeho nahrazení novou právní úpravou těžící ze zahraničních zkušeností. Z pracovních listů vzešly rovněž konkrétní lokální prioritní dopravní projekty, například regionální obchvaty a zdvoukolejnění a elektrizace železniční trati.

NAPŘÍČ METODAMI

Diagnóza, rizika i vize směřují k témuž jádru: koordinovaná spolupráce mezi úrovněmi správy, stabilní dlouhodobá koncepce a posílení kapacit malých obcí jako podmínka úspěšné adaptace regionu.

04 CO SI Z SETKÁNÍ ODNÉST

ZÁVĚRY

Setkání přineslo napříč všemi použitými metodami konzistentní obraz priorit, bariér a směřování regionu.

Nejsilnějším tématem byla doprava a liniové stavby, vnímané jako hlavní zátěž regionu i jako roztříštěná, nedostatečně koordinovaná agenda. Druhým byla voda a krajina - sucho, zadržování vody a modrozelená infrastruktura - s upozorněním, že realizace opatření vyžaduje i zajištění jejich následné údržby. Jako hlavní bariéra adaptace byly označeny personální kapacity malých obcí, následované financemi. Opakovaně zaznívala potřeba jasnější dělby rolí mezi obcemi, krajem a státem a srozumitelnějších a stabilnějších pravidel pro přípravu a realizaci opatření. Doplňujícími tématy byly demografický a developerský tlak spojený s novým stavebním zákonem, stárnutí populace s nároky na sociální služby a potřeba osvěty a zapojení obyvatelstva.

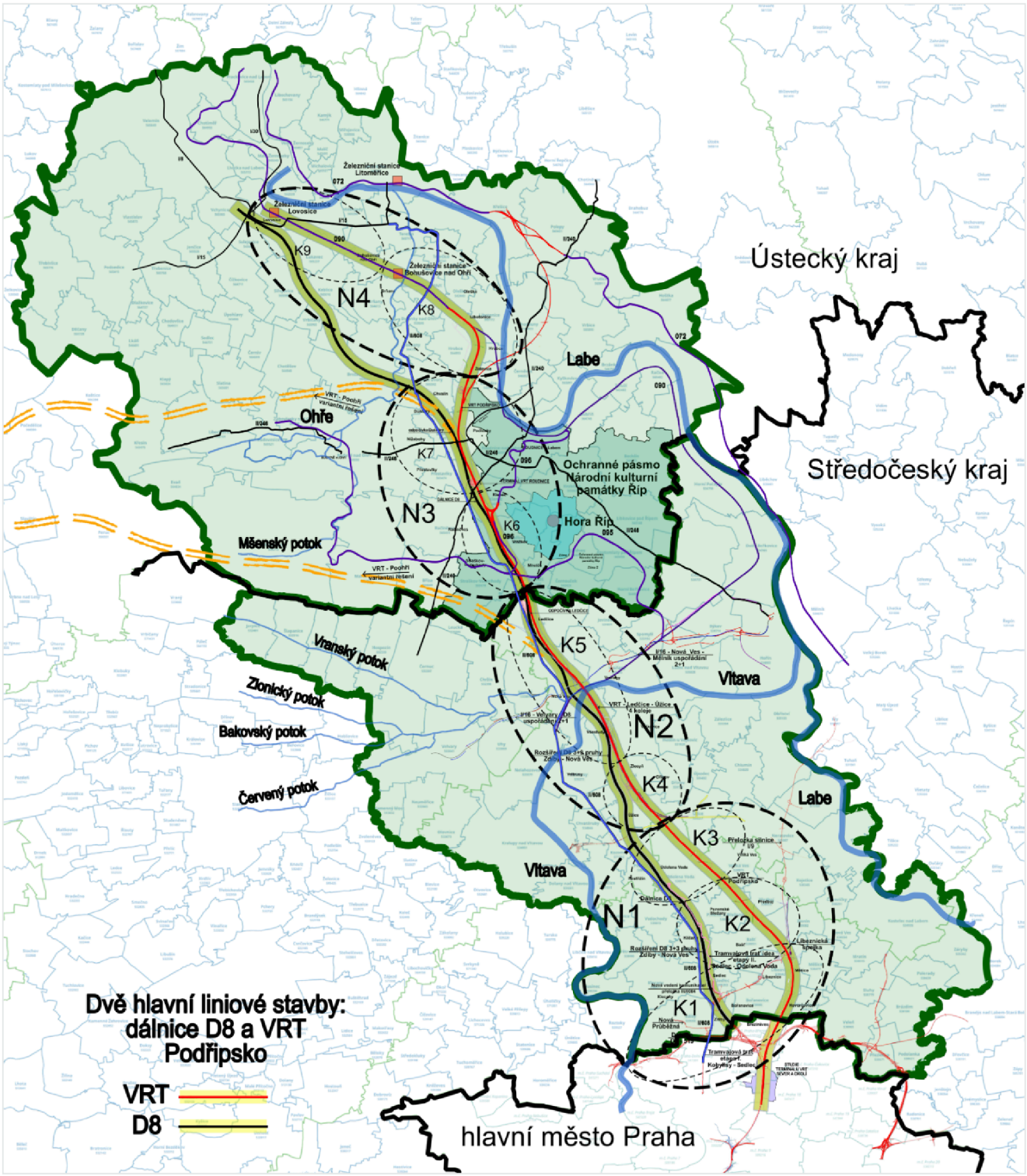
Ve vizi roku 2040 se jako nejčastější „motor úspěchu" objevila spolupráce - uvnitř regionu i mezi obcemi, krajem a státem - spolu s dlouhodobou, stabilní koncepcí přesahující jedno volební období a s proaktivní rolí samospráv podpořenou zapojením obyvatelstva. Vize přitom nezastíraly skepsi vůči ochotě vyšších úrovní spolupracovat bez vnějšího tlaku.

DALŠÍ KROKY

Sebrané vstupy budou zpracovány a promítnuty do dalších příprav adaptační strategie. Účastnictvo obdrží souhrn ze setkání a proces bude pokračovat druhou vlnou zapojení na podzim roku 2026 a na jaře 2027.

05 PŘÍLOHA

MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Mapa. Řešené území Podřipsko na pomezí Středočeského a Ústeckého kraje s vyznačením dvou hlavních liniových staveb - dálnice D8 a vysokorychlostní trati (VRT).